

פרשת דברים
כניסת השבת : 19:21
צאת השבת : 20:24
רבנו תם : 21:06
אופק ת"א
ד' אב תש"פ

"עטרת מרדכי אליהו" בית תורה וחסד

בית מדרש יום חצות לילה. לימוד משניות והזרה הקדוש לעילוי נשמת הנפטרים. ובית תמחו' לנוקמים על שם ולעילוי נשמת מור' מרן הראשון צ' המקובל האלקי הגה"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל זיע"א ולעילוי נשמת הצדיקים: רבי יעקב רבי ישראל רבי מאיר ורבי אלעזר לטשפת אביהעירא זיע"א ולע"ג הנאזים הצדיקים: מרן הראשון צ' הרב עובדיה יוסף זצוק"ל זיע"א ורם מיכאל אברל' צוק"ל זיע"א

תשע מקומות התוכחות - תשע מידות בעבודת ה'

"אֶלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דָּבַר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן בְּמִדְבַר פְּעֻרָה מוֹל סוּף בֵּין פָּאָרָן וּבֵין תְּפֵל לְבָנוֹ וְחֶזְרַת וְדִי זָקֵב" (א', א')

"ואפשר לפרש כל הכתוב דרך רמז באופן אחר, והוא כי במקרא מועט למד משה כללות יראת ה' ומדות ההגנות הצריכין להולכים בתורת ה', והם מדות תשעה"

(אור החיים א', א')

תשעה מקומות מוזכרים בפסוק זה. בעל 'אור החיים' הקדוש (א', א') לומד מהם תשעה דרכים והנהגות בעבודת ה' ובדבקות במידותיו.

אחת מהן היא מידת הענוה: "במדבר" - ענוה:

מדת הענוה, כאומרם ז"ל (מדרים נ"ה ע"א): 'לעולם ישים אדם עצמו כמדבר', ועיין מה שפירשתי בפרשת יתרו (שמות י"ט, ב) בפסוק: 'ויסעו מרפידים', והוא מה שרמז באומר 'במדבר' (אור החיים ספ)

אברהם אבינו אמר (בראשית י"ח, כ"ז): "ואנכי עפר ואפר". ומבאר רש"י: "וכבר הייתי ראוי להיות עפר על ידי המלכים, ואפר ע"י נמרוד, לולי רחמיך אשר עמדו לי". בענין הענוה מעניין להביא את דברי הגמרא, האומרת (סוטה מ"ט ע"א): "משמת רבי בטלה ענוה ויראת חטא. אמר ליה רב יוסף לתנא: לא תיתני ענוה, דאיכא אנא". אומר הגאון מווילנא: לא היה כוונת רב יוסף לומר כי הוא עניו גדול, אלא יש חכם ששמו 'אנא', והוא היה עניו.

חכם מנשה שלו צ"ל היה אומר בזה פירוש אחר, ששמע מבעל היבן איש חי זיע"א. רב יוסף אמר על עצמו: אל תאמרו בטלה ענוה – כי אני עניו. שאלו אותו: כיצד אתה אומר על עצמך שאתה עניו?! אך הוא עשה זאת כדי שלא יעריכו אותו כעניו. **בעל היבן איש חי מביא מעשה**, ברב אחד ששמע שמספרים על כומר אחד שהוא עניו גדול מאוד. כאשר הוא רואה עני ברחוב הוא נותן לו צדקה; כשרואה אדם סגי נהור הוא מעביר אותו את הכביש; אם רואה הוא נמלה מקפיד שלא לדרוך עליה כו'. יום אחד הלך הרב והתלווה לכומר מהבוקר עד הערב, וראה שאכן כל מה שאמרו עליו אמת, והוא מסייע לכל נצרך בענוה גדולה. הכומר, שידע שהרב בוחן אותו ושם לב לכל צעדי, נהג בהתאם. בסוף היום פנה הכומר ואמר לרב: איך הענוה שלי? אמר לו הרב: כעת הכל נגמר! לענוה שלך אין שום ערך...

'אור החיים' הקדוש מחלק את מידת הענוה לשני חלקים.

החלק הראשון הוא מה שנאמר כאן: "במדבר". החלק השני הוא:

"בערבה" - ענוה בדרך אמיתית

שתהיה הענוה בדרך הנאות לא בדרך הפחיתות הנמאס, כמו שכתב הרמב"ם בהלכות דעות (פ"ה הלכה ו-ח) לעוד תנאי הענוה שלא ישתמש בה להרחיק תוכחות על עון, אם יראה איש עובר פי ה' ויאמר מי אני ומי ביתי להוכיח אנשים גדולים, אלא צריך להוכיח לצד חיוב בערבות, והוא מה שרמז באומר: 'בערבה' כלל שני דברים: א' שתהיה הענוה ערבה, על דרך אומרנו (משלי ג, ד): 'ומצא חן ושכל טוב וגו', ב' חיוב הערבות, שיצטרך להוכיח על עון לקטן וגדול ולא ישתמש בענוה בענין זה".

כאן לומד אותנו 'אור החיים' הקדוש מהי הדרך הממוצעת, וכפי שביאר הרמב"ם (שם הל' ח) שלא יאמר אדם: כיון שיש מצוה לנהוג בענוה, אשפיל את עצמי כעפר, אלבש בגדים קרועים, לא ארחץ את עצמי וכל כיו"ב, עד שאשהיה ללעג וקלס בעיני הבריות. מאידך, גם לא יהיה קיצוני ללכת בבגדים יקרים ביותר בצורה מוגזמת **אלא ילך בדרך האמצעית**. כמו כן, לא ינהיג עצמו בענוה באופן שיתעלם לגמרי ממעשי הבריות וימנע מהם תוכחות. למשל, אם הוא בא לבית הכנסת לפני כניסת שבת, ורואה שבכיסו של חבירו מונח עט, ששכח אותו מתוך הרגל של ימי החול. לא יאמר: מי אני שאעיר לו, הרי ממילא לא ישמע לי. אלא ילך ויזכיר לו בדרכי נועם, ישלח אותו לגבאי בית הכנסת כדי שישמור לו על העט עד מוצאי שבת. אם יעשה כן זכותו כפולה.

כמו כן, אם שומע אנשים מדברים באמצע חזרת השי"ץ, אל יאמר: מי אני, ומי ישמע לי. אלא יעיר בדרכי נועם, וזכות התפילה תיזקף לו ויעיין לשיעור א"י ח"ס קכ"ד סעי' ז' שכתב שמי שמדבר באמצע החזרה "גועיין בו" ("דברי מרדכי")

תשעה באב

על מה אנו בוכים בתשעה באב?

בית המקדש נבנה על "אבן השתייה" – התשתית של כל העולם. בתקופת החורבן נחרב בית המקדש וכל מה שתלוי בו נחלש, וזה כמעט הכול.

אנו בוכים בחודש אב, ובמיוחד בתשעה בו, על שנתת החינם שהובילה לחורבן. על כך שבידנו הכנסנו את הרומאים לירושלים. על כך ששרפנו אוצרות תבואה זה לזה, עד שנמסרנו בידי הרומאים שהרגו והרסו אותנו. על השנאה שפירקה אותנו במקום שנהיה "כאיש אחד בלב אחד". שנאה שבגללה התפזרנו בכל קצווי העולם, הרוקים זה מזה, מפוזרים באלפי מקומות. מדברים בשפות שונות. נוהגים מנהגים שונים. מתפללים בנוסח שונה. אפילו הולכים על-פי פסקי הלכה שונים, הלכה שהשתנתה ממקום למקום. אנו בוכים על כך שחלקים מאותה שנה עוד נמצאים בתוכנו.

אנו בוכים על חורבן הבית הגדול והקדוש שנקרא שמו עליו. בית שלימד אותנו ואת כל העולם כולו לקרוא בשם ה'. אנו בוכים על שגם בימינו, עדיין, הוא לא נבנה, שכן כל דור שבית המקדש לא נבנה בימיו – כאילו נחרב בימיו. אנו בוכים על כך שאיבדנו את המקום שבו נברא העולם ועכשיו שועלים מהלכת בו. אנו בוכים על כלי המקדש שאיבדנו, כלי קודש שמביאים טהרה לעולם ועתה הם בידי זרים. אנו בוכים על שנפרדנו ממקור הברכה, שנהיינו עם עני ומדולדל. שפחה נחרפת מחזיקה באוצרות הממלכה, והגבירה מתפלשת בעפר, בגללנו.

אנו בוכים על היהודים שדמם נשפך כמים בידי הרומאים בעת החורבן וגם הרבה אחריו. על הרוגו ביתר שנורקו בחוצות ולא ניתנו לקבורה – כדי לבזות אותנו וללמד את העמים כולם שדמנו הותר. אנו בוכים על כך שהאומות למדו מהם והרגו בנו אלפי שנים בגזירות נוראות. במסעי הצלב, באינקוויזיציה, בפרעות חמלניצקי, בגזירות ת"ח ותי"ט. בשואה הנוראה, וגם עתה, אחר שחזרנו לארץ החיים.

אנו בוכים על כך שגורשנו מארץ החיים הזאת, ארץ אשר עיני ה' אלוקינו בה. ארץ שנבראה במיוחד לצרכינו, לתפקידנו, ארץ שמוטאמת לנו. נזרקנו מארצנו ונהיינו אורחים לא רצויים בכל העולם. גירשו אותנו ממקום למקום ונתקיים בנו "היא בגויים לא מצאה מנוח".

אנו בוכים על כך ש"מיום שחרב בית המקדש וגלינו מארצנו ניטלה עצה ממנו", איבדנו את חכמתנו, "מלכה ושריה בגויים – אין תורה". איבדנו את סודות התורה. איבדנו את כוח הנבואה, היינו בהסתר פנים. איבדנו את הקשר הטוב שהיה לנו עם אלוקים.

אנו בוכים על הרג הצדיקים. בוכים על אנשי האמונה שאבדו, בוכים על כך שנתרבו התלמידים שלא שימשו כל צרכם ונעשית תורה כשתי תורות. שנתרבו מחלוקות בישראל. שבית-דין הגדול בירושלים גלה ממקומו ואין תורה אחת לישראל. שתלמיד-י-חכמים נהיו חובלים זה לזה.

אנו בוכים על כך שנמסרנו בידי אומות העולם ואיבדנו את מלכות בית דוד. איבדנו את ההשפעה הטובה שהייתה לנו על העולם. נהיינו בזויים וחכמתנו בזויה. במקום שנשפיע על האומות ונהיה אור לגויים, הם השפיעו עלינו מדרכם הרעה, בחושך התרבות. אנו בוכים על שנעשינו תלויים בהם. **אנו בוכים** על כך שבגלות הנוראה נתקיים בנו "ויחללו את שם קדשי באמר להם עם ה' אֶלֶּה ומארוצו יָצְאוּ". נהפכנו "לְשִׁמָּה לְמִשְׁלַל וְלְשִׁנְיָה בְּכָל הָעַמִּים". נחלש כוחנו. פרעו בנו, התעללו בנו, העלילו עלינו עלילות. מצצו את דמנו. הטילו עלינו מסים וארנונות. עינו אותנו עינויים קשים, היינו ככלי שבור. ואף אחד לא סייע לנו. **אנו זוכרים** את כל זאת בימים אלו ובוכים על החורבן הנורא הזה. בוכים ומתפללים בכל לב לבניין בית המקדש וכל התלוי בו. מקבלים על עצמנו להתחזק באהבת חינם ובכל הדברים שמביאים את הגאולה השלמה. ויהי רצון שנוכה אליה. במהרה בימינו. אמן.

"אביהם של ישראל" על התורה)

מראש חודש אב עד התענית

- א. **בשר ויין** - מנהג בכל ישראל לא לאכול בשר ולא לשתות יין בתשעת הימים שמראש חודש עד אחרי תשעה באב. אמנם בר"ח עצמו מותרים בבשר ויין, וממוצאי ראש חודש - אסור. (עיין כה"ח שם ס"ק קכה, קכו). ואשכנזים נוהגים איסור גם בראש חודש (משנ"ב שם ס"ק נח), ואסורים עד י"ב באב. ואסור אפילו בתבשיל שנתבשל בו בשר או שיש בו שומן, ואפילו בשר עוף אסור. (עיין שו"ע שם סעי' ט. כה"ח שם ס"ק קכה, קכו, קל, קמה, קמו. בא"ח דברים טו). מיץ ענבים דינו כמו יין. מוטב לא לשתות שאר משקאות חריפים משום שהם מסיחים את הדעת מן האבלות, אבל מעיקר הדין מותר לשתותם.
- ב. **אבקת מרק פרווה בטעם בשר** - מותרת אף בתשעת הימים, כי אינה בשר ממש. והוא הדין למאכלים צמחוניים דמויי בשר כגון מוצרי סויה, במקום שמפורסם שישנם מאכלים כאלו, שאינם בשר באמת. (אחרונים).
- ג. **חולה, יולדת או מי שצריך לאכול בשר לצורך רפואה** - יאכלו בשר עוף. וישתדלו להפסיק בכך מז' אב כי אותו היום חמור שבו ביום נכנסו הגויים להיכל. ומי שצריך לכך - מותר גם בו ביום.
- ד. **בסעודת מצוה** - מותר לכל הקרובים לשמחה לאכול בשר ויין. והקרובים הם אבותיו ואחיו ובניו ועוד עשרה חברים שרגילים לבוא לשמחותיו. וכל זאת מותר אפילו בערב תשעה באב קודם חצות היום, אבל לא אחר כך.
- ה. **מהי סעודת מצוה?** מילה ופדיון הבן אפילו שלא בזמנם, וכן בסעודת בר מצוה שהנער דורש בדברי תורה וזהו זמנה, וסיום מסכת. ויש נוהגים לא לאכול בשר גם באירועים אלו. (עיין בא"ח דברים טו). והסעודה שנהגין לעשות בלילה שלפני המילה, אינה נקראת סעודת מצוה לענין זה.
- ו. **הנוהגים לטעום** מהתבשילים בערב שבת משום "טועמיה חיים זכו" מותרים גם בערב שבת שקודם תשעה באב.
- ז. **הבן איש חי** מביא מנהג לא לאכול בשר אפילו בסעודת ברית מילה וכד' כיוון שקשה לצמצם במוזמנים, ואפשר בדגים וכד'.
- ח. **בשר הנשאר** משבת או ר"ח מותר לאכול רק בסעודה רביעית. (עיין שו"ע תקנא סעי' י. שדי חמד ו, מערכת בין המצרים אות ג). ואשכנזים נוהגים בזה איסור. (משנ"ב שם ס"ק נו).
- ט. **יין של הבדלה** - ספרדים נוהגים שישתה המבדיל בעצמו. ואשכנזים נוהגים ליתן לקטן לשתות, ואם אין קטן - ישתה המבדיל בעצמו. ואין לברך על כוס יין בברכת המזון אלא אם כן בסעודת מצוה.
- י. **אין תופרים** - בתשעה הימים בגדים חדשים או מנעלים חדשים וכן אין סורגים או אורגים בגדים חדשים אפילו על ידי אומן גוי.

"מאמר מרדכי" למועדים)

סיפור השבוע
מעשיהם של צדיקים

ותעצר המגפה

סיפר הרב שלמה בן אליהו, רב מטה אשר ואחיינו של הרב זצ"ל: לפני כ-17 שנה הקמנו בית קברות ביישוב שלא היה בו בית קברות. התייעצתי עם דודי הרב אליהו זצ"ל כיצד מקימים בית קברות, והוא אמר לי: תסתכל בשדה חמד פרק ו' ותראה איך מקימים שבע פעמים את בית הקברות ומה אומרים בכל פינה.

במשך 15 שנה שהמקום היה ללא בית קברות נפטרו במקום מעט מאוד אנשים. אך מיד אחרי שקידשנו באותו מקום את בית הקברות, נפטרו כמה וכמה אנשים. זה הרגיש לתושבי המקום כמו סטירת לחי.

באו אלי דתיים מאתו וישוב ושאלו מה עשיתי, אולי לא נכון היה להקים בית קברות, הרי זו סכנה. רצתי מיד אל הרב וסיפרתי שטוענים שאנשים מתים בגללי. הרב הרהר, ואחרי שתיקה ארוכה שלא כדרכו הוא שאל שאלות, איך עשינו וכדומה. נמצא שקידוש בית הקברות היה בסדר, הכול לפי הפרטים.

אחר כך הרב התבונן בעניין ואמר לי: כנראה שלא קוברים שם מספיק עמוק. אם המת נמצא פחות מעשרה טפחים מפני הקרקע, הוא קורא לאנשים חיים. הוא אמר לי לבדוק, ואכן בדקנו. ביישוב הזה קוברים בארון, עם חורים למטה, ממילא הארון הוא 50 ס"מ ועליו פחות מ-60 ס"מ אדמה. כעבור כמה חודשים נרקב העץ והמת נמצא פחות מעשרה טפחים מתחת לפני הקרקע. ברגע שתיקנו את זה ממש נעצרה המגיפה. אבל מתברר שהעצה הזאת לא הייתה טובה רק לאותו זמן. השנה קרה לי מקרה דומה באחד היישובים. במשך חמישה שבועות קברתי שישה אנשים מתושבי יישוב אחד, ולא כולם מבוגרים, בני 50 ו-60. אנשים מהיישוב ביקשו להתייעץ איתי, ואמרתי להם שאני דורש שיחפרו יותר עמוק. הם אמרו שזה לא אפשרי, כי האדמה קשה, אבל לבסוף הם קיבלו על עצמם לעשות כך. ותיעצר המגיפה.

גדול השלום

סיפר הרב משה ברכה, הצלם של שיעורי "קול צופייד": הרב היה מקפיד מאוד שלא לפגוע בכבודו של אף אחד. הייתי עד בעצמי לעשרות מקרים שבהם אנשים הגיעו אל הרב זצ"ל וביקשו ממנו שישמש כסנדק בברית של בנם, והרב השיב: קודם כל הסבא של התינוק מצד האבא והסבא מצד האמא.

היו פעמים שאנשים אמרו כי הסבא הוא לא שומר מצוות, ורק הם חזרו בתשובה. במקרים כאלה מרן הרב אליהו היה אומר שעל אחת כמה וכמה חייבים לתת לסבא את הסנדקאות, שלא יחשוב כי בגלל חזרתם בתשובה הם לא נוהגים בו כבוד. להפך, הוא צריך לראות כי עכשיו בניו מהדרים יותר במצוות "כבד את אביך ואת אימך".

רק במקרים שהציעו לסבא והוא ביקש שהרב בעצמו יהיה סנדק, הרב היה מסכים.

(אביהם של ישראל" 9)

הנצח את יקירך בלוח השנה תשפ"א!

המבצע כולל הנצחה סכובדת ליקירך בכל הערוצים הבאים

 בשבת האזכרה קדיש ואשכבה לע"נ לאחר עליית המספיד.	 כל השנה ליפוד ש"ס משניות והזוהר הקדוש, באשמורת הבוקר, בבית המדרש עבור הנפטר ז"ל (כל שם סוזכר בנפוד).	 הנצחה בלוח השנה של שנת תשפ"א בחודש הפטירה (שם אחד).
 ביום האזכרה אפירת קדיש ואשכבה והקדשת יום ליפוד תורה.	 בשבוע האזכרה הקדשת ליפוד התורה והקדישים לעילוי נשמת הנפטר.	 הקדשה בעלון השבועי לנפטר בשבת האזכרה.
 שם יקירכם ז"ל יונצח בלוח הנצחה אלקטרוני גדול ומהודר בבית המדרש במשך כל השנה. ובשבוע הפטירה יופיע שמו במסגרת גדולה.		

ניתן לתרום לעילוי נשמת יקירך בתרומה של 101 ₪ לחודש x 12 תרומה מאובטחת בקישור <http://lp6.me/grlik>

**רוצים להקדיש יום ולילה של לימוד תורה בבית מדרשו
או ארוחה חמה יומית לנזקקים ל: ברכה, הצלחה, רפואה
שלמה, זיווג הגון או לעילוי נשמת?
פנו ל: בית תורה וחסד - עטרת מרדכי אליהו" רחוב הרב זכריה חדאר 31 רחובות.
ateretme@gmail.com | 08-9397933 | 054-4477562**

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

אשר סעידי בן מסעודה, יצחק בן אוסנת, זלמן מנדל בן איידלה ונתן, יריב בן אסתר, מכלוף בן מסעודה, משה בן דבורה, אדמונד בן אברהם, יפית בת עישה (עליזה), חנה בת מסעודה בודא, סאלי בת שמואל